Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим Министрлиги
Б.Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек Эл аралык Университети
Ала-Бука кесиптик колледжи
Гуманитардык-педагогикалык дисциплиналар бирикмеси

“Макулдашылды”	**“Бекитемин”**
ОДнын директору, доцент	**ОИ боюнча проректор доцент**
______ Юсупов А.Ш.	**______ Зулпукаров А.З.**
“__” _____2023-ж	**“___” ____ 2023-ж.**

050709."Башталгыч классты окутуу"
адистиги үчүн жалпы кесиптик жана атайын дициплиналар боюнча
комплекстик сынактын

ПРОГРАММАСЫ

“ГПД” бирикмесинин отурумунда
каралды
прот.№_ “__”______ 2023-ж
А.К.Абдиматова ________

КӨЭАУнун АБКК ПКда жактырылды
Прот.№____ “____”_____2023-ж
ПКнын төрайымы ________
Г.М.Кожобекова

АЛА-БУКА 2023-жыл

Жалпы кесиптик жана атайын дисциплиналар боюнча комплекстүү сынак

1. Педагогика
2. Математиканы окутуу усулу жана анын теориясы
3. Эне тилин окутуу усулу жана анын теориясы
4. Көркөм окуу менен балдар адабияты

1. Педагогика

Педагогика жөнүндө түшүнүк. Педагогиканын милдеттери. Педагогиканын максаттары. Педагогика илиминин жалпы негиздери. Педагогика илиминин предмети жана маселелери. Педагогика илиминин пайда болушу жана калыптанышы. Педагогика илиминин негизги мүнөздөмөлөрү. Педагогика илиминин башка илимдер менен байланышы. Педагогика илиминин негизги категориялары. Педагогика илиминин түзүлүшү. Педагогикалык кесип . Педагогдорду даярдоо системасы. Педагогдун кесиптик жана жекече инсандык сапаттары. Педагогикалык кесиптин профессиограммасы жана бөлүштүрүлүшү. Педагогикалык пикир алышуунун мааниси, аткарган милдеттери жана каражаттары. Жалпы педагогика. Педагогикалык жөндөмдүүлүк. Жаш курактык педагогика. Билим берүүнүн жана педагогикалык ойлордун тарыхы. Атайын педагогика-дефектология. Социалдык педагогика. Салыштырма педагогика. Адистик педагогика. Билим берүү системаларын башкаруунун теориясы жана практикасы.

Илимий педагогикалык изилдөөнүн методолгиясы. Методологиянын аталышы жана деңгээлдери. Илимий педагогикалык изилдөонүн методолгиясынын мүнөздөмөлөрү. Илимий педагогикалык изилдөөлөрдүн мүнөздөөлөрү жана өзгөчөлүктөрү. Педагогика илиминин изилдөо методдору. Кадимки традициялык усулдары. Педагогикалык эксперимент. Педагогикалык тест. Педагогикалык-социалогиялык усулдар. Математикалык- статистикалык усулдары. Педагогикалык чыгармачылык жана ишмердүүлүк. Педагогикалык чеберчилик жана чыгармачылык. Илимий педагогикалык изилдөөнүң түзүлүшү. Изилдөөнү жүүргүзүүнүн алгачкы этабы. Изилдөөнүң жүрүшү. Изилдөонүн жыйынтыгы.Изилдөөнүн жыйынтыгын баалоо. Өнүгүүнүң жалпы закон ченемдүулүктөрү. Инсандын өнүгүү процесси. Өнүгүүнүн ички жана тышкы шарттары. Өнүгүүнүң негизги факторлору. Өнүгүүнүн өзгөчөлүктөрү. Өнүгүүнүн жаш курактык мезгилдерге бөлүнүшү. Мектеп окуучуларынын өнүгүү өзгөчөлүктөрү. Өнүгүүнүн өз алдынчалуулук өзгөчөлүктөрү. Өнүгүүнүн жалпы закон ченемдүлүктөрү.

Тарбиялоонун жалпы максаты. Тварбиялоонун максатын аныктоочу факторлор. Тарбяилоонун максатынын коомдук багыттуулугу. Тарбяилоонун максаттарын аныктоонун багыттары. Тарбяилоонун жалпы милдеттери жана маселелери. Тарбяилоонун жалпы милдеттери. Тарбиялоонун курамдык бөлүктөрү.

Педагогикалык процесстин негиздери. Педагогикалык процесс система катары. Педагогикалык процесстин түзүлүшү. Педагогикалык процесстин закон ченемдүүлүктөрү. Педагогикалык процесстин этаптары. Дидактика. Дидактиканын негиздери. Дидактиканын

өнүгүшү жана анын маселелри. Дидактикаынн категориялары. Дидактикалык системалар. Гербарттын дидактикасы. Дьюнин дидактикалык системасы. Азыркы дидактикалык система. Педагогикалык технологиялар. Педагогикалык технологиянын негиздери. Педагогикалык технологиялардын түрлөрү.Окуу процессинин негизги мүнөздөөлөрү. Окуу процессинин аныктмасы жана маңызы. Окуу процессинин түзүлүшү. Окуу процессинин деңгээлдери. Окуу процессинин мазмуну жана максаты. Окуу процессинин мазмуну. Окуу процессинин максаты. Окуу процессинин мазмунун аныктоонун принциптери. Билим мазмунун түзүлүшү.

Окуу процессинин нормативдик документтери. Билим стандарты. Окуу планы. Окуу программасы. Окуу китеби жана куралы. Дидактикалык факторлор. Факторлордун байланыштары. Дидактикалык принциптер.Дидактикалык принциптер системасы. Окутуу усулдары. Усулдардын классификациясы. Усулдардын системасы. Окутуу усулдар тандоо. Окутуу процессин уюштуруунун формалары. Окутуу формасынын өнүгүшү. Стандарттык сабак. Стандарттык эмес сабак. Окутуу формаларынын башка түрлөрү.

Окутуунун каражаттары. Окутуунун каражаттарынын мааниси. Окутуу каражаттарын колдонуу. Окуу процессинин жыйынтыгын аныктоо. Текшерүүнүн негиздери. Баалоо жана баалоо шкаласы. Тарбяилоонун теориясы жана практикасы. Тарбяилоо процессинин мааниси жана өзгөчөлүктөрү. Тарбиялоо процессинин түзулүшү. Тарбиялоо процессинин закон ченемдүлүктөрү. Тарбяилоо процессинин принциптеринин өзгөчөлүктөрү.

Тарбиялоо процессинин принциптер системасы. Тарбяилоо таасирлеринин жыйындысы. Тарбяилоо максаты менен анын уюштурулушунун айкалышы. Тарбяилоонун таасирлеринин мүнөзү менен социалдык практиканын туура келүүчүлүгү. Тарбиялоонун объективдүү жана субъективдүү факторлорунун бири-бирине айкалышы. Тарбяилоонун жана өзүн-өзү тарбиялоонун интенсивдүулүгү. Тарбиялануучуун педагогикалык аракеттешүгө активдүү катышуусу. Тарбиялоонун жыйынтыгы тарбиялоо таасиринин сапатына көз карандылыгы. Тарбиялоонун жыйынтыгы тарбиялануучунун “Ички дүйнөсүнө” багытталган таасирлери.

Тарбиялоо процессинин усулдары.Аң сезимди калыптандыруу усулдары. Ишмердүлүктү уюштуруу усулдары. Стимулташтыруу усулдары. Окуу коллективинин тарбиялоо процессиндеги орду. Окуу коллективи. Коллективдин тарбиялоо процессиндеги орду.

2. Математикасын окутуу усулу жана анын теориясы

Математиканын башталгыч класстарда окутуунун зарылчылыгы.Математиканы окутуудагы проблемалар.Математиканы окутуунун өзгөчөлүктөрү.Башталгыч класстарда матемантиканын кайсы бөлүктөрүн окутуу керек? Математиканы окутуудагы прорблемаларды жоюунун жолдору. Башталгыч курстун математикасынын түзүлүшү жана мазмуну.Башталгыч курстун математикасынын өзгөчөлүктөрү.1-2-класстын математикасынын программасына анализ.3-4- класстын математикасынын программасына анализ.МОУнун башка илимдер менен байланышы.МОУнун предмети эмнени окуп үйрөтөт?Сан жөнүндөгү түшүнүктөрүн калыптандыруу.

Ондуктар менен саноону окутуу.Кесиндилерди ченөө жана түзүүнү окутуу

1ден 9га чейинки сандардын аталыштарын тактап, жазылыштарын цифра түшүнүгүн окутуу. Ондуктарды номерлөө жана окутуу. 0дөн 20га чейинки сан катарын окутуу. Кошуу жана кемитүү амалдарын маселе менен киргизүү. Кошуу түшүнүгү, “+”, “-” белгилери жана “плюс”, “барабар”, сумма жана кошулуучу терминдерин окутуу
Кошуунун касиеттери. Сумманы табууну тегерекчелер менен жана сызгыч боюнча аныктоо ыкмалары.

Кемитүү түшүнүгү, “-”белгиси жана “минус”, айырма, кемүүчү, кемитүүчү терминдерин окутуу. Кемитүүнүн касиеттери. Айырманы сызгыч боюнча аныктоону окутуу
0дү,1ди, 2ни,3тү, 4тү кошуунун жадыбалдарын окутуу. 1ди, 2ни, 3тү, 4тү кемитүүнүн жадыбалдары. 5тен 9га чейинки сандарды кошуу, кемитүү жана алардын жадыбалдарын окутуу. Буюмдарды саноо. Сандарды салыштыруу. Чоң жана кичине белгилерин киргизүү. Кесиндинин узундугу. Сабактын структурасы. Сабакты уюштуруунун формалары. Окутуунун традициялык методдору. Окутуунун традициялык эмес методдору. Математиканы окутуу каражаттары. Биринчи ондуктарды үйрөтүүнүн методдору. Кошуу жана кемитүү амалдарынын мааниси жана аны окутуу усулу
Көбөйтүү жана бөлүүнүн мааниси жана аларды окутуу усулу. Жүздүктөрдү номерлөө жана аларды кошуу, кемитүү, көбөйтүү, бөлүү. 1ден 100гө чейинки сан катарын мүнөздөп көрсөтүү менен окутуу. Эки орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн жалпы ыкмалары. Эки орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн жазуу жүзүндо аткаруу алгоритми. Эки орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн өзгөчө ыкмалары
амалынын белгисин,көбөйтүндү, көбөйтүүчүлөр терминдерин окутуу. Көбөйтүүнүн касиеттери. Бөлүү амалынын белгисин, тийинди, бөлүнүүчү, бөлүүчү терминдерин окутуу. Бөлүүнүн касиеттери. Сандарды жазуудагы 1-разряд,2- разряд, ондуктар жана бирдиктер түшүнүгүн окутуу. Кошуунун жана кемитүүнүн жадыбалдарын окутуу

Көбөйтүүнүн жадыбалдарын киргизүү жана алардан бөлүүнүн жадыбалдарын чыгаруу. 2ге,3кө,4кө көбөйтүүнүн жана бөлүүнүн жадыбалдарын окутуу. Үлүш түшүнүгүн, сандын 2ден бир, 3төн бир, 4төн бир үлүшүн окутуу. Жазып көбөйтүүнүн алгоритмасы. Жазып бөлүүнүн алгоритмасы. Мамыча түрүндөгү көбөйтүү
0 менен бүткөн сандарды көбөйтүүнү, сумманы санга көбөйтүүнү окутуу.

Бурч боюнча бөлүү. Калдыктуу бөлүү. Разряддар, жүздүктөр жана миңдиктер менен саноону окутуу. Үч, төрт орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн жалпы ыкмалары
Үч, төрт орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн жазуу жүзүндө аткаруу алгоритми
Үч, төрт орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн өзгөчө учурлары
Үч орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн ыкмалары
Миңге чейинки сандарды кошуунун жазма ыкмалары. Көп орундуу сандарды үйрөнүү жана аларды окууну үйрөтүү. Көп орундуу сандарды кошуунун жана кемитүүнүн оозеки, жазма ыкмалары. Кошуунун касиеттери. Көп орундуу сандарды көбөйтүүнүн жана бөлүүнүн өзгөчө ыумалары. Бир орундуу сандарды көбөйтүү жана бөлүү. Эки, үч төрт орундуу санды эки орундуу санга көбөйтүү алгоритми. Тегерек ондуктарды көбөйтүү.

Сандарды 10го, 100гө, 1000ге бөлүүнү окутуу. Математика боюнча класстан тышкаркы иштердин өзгөчөлүктөрү. Масса жөнүндө түшүнүк. Массанын бирдиктери. Окуучуларга мезгил жана убакыт түшүнүктөрүн калыптандыруу. Жыл, ай боюнча маалыматтарды жеткирүү. Теңдеме түшүнүгүн окутуу.(компоненттер боюнча эрежелерди айтып бер). Маселелерди туюнтма түзүү аркылуу чыгаруу. Маселенин шартын схемалык түрдө же ыңгайлуу жазуу менен анализдөө. Маселелерди теңдеме түзүү аркылуу чыгаруу. Маселелердин шарттарын түзүү. Амалдарды аткаруунун тартиби. Туюнтма жана кашаа түшүнүгүн окутуу. Тамгалуу барабардык, тендеме, тендеме чыгаруу, тендеменин тамыры, теңдеменин чыгарылышынын тууралыгын текшерүүнү окутуу

Тамганы камтыган туюнтма түшүнүгүн жана анын маанисин табууну окутуу Чекит, сызык, кесинди, сынык сызык, туюк жана туюк эмес сынык сызыктар, айлана

түшүнүктөрүн окутуу. Тегерек жана айлана, алардын борбору, радиусу, диаметри, циркуль менен айлана сызууну окутуу. Жалпак фигуралар: үч бурчтук, төрт бурчтук, беш бурчтук, тик бурчтук, квадрат, тик бурч, тегеректерди окутуу. Чондуктар: узундук, салмак, суюктуктун көлөму. Чондуктардын чен бирдиктери: сантиметр, дециметр, метр, килограмм, метр түшүнүктөрун окутуу. Тик бурчтуктун аянты, аны тамга менен белгилөө Көп бурчтуктардын периметрин эсептөө. Геометриялык фигуралардын аянттарын эсептөө.Палетка. Сабакка анализ берүү. Аянттын чен бирдиктеринин байланыштары

Аттуу сандар жана алар менен болгон амалдар. Миллион ичиндеги сандар. Сандарды оозеки жана жазуу жүзүндө номерлөөнүн ондук системасы. Баа жана нарк. Сан огу. Амалдардын байланышын теңдеме чыгарууга пайдалануу.
Геометриялык фигуралар.Фигураларды тамга менен белгилөө.

3. Эне тилин окутуу усулу жана анын теориясы

Кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшү. Үндүү тыбыштар алардын бөлүнүшү. Үнсүз тыбыштар, алардын бөлүнүшү. Кептеги тыбыштык өзгөрүүлөр, алардын түрлөрү. Үндөшүү(сингармонизм) мыйзамы. Үнсүз тыбыштардын комбинатордук өзгөрүүлөрү. Муун. Басым. Ташымал. Йоттошкон тамгалардын өзгөчөлүктөрү ъ “ажыратуу” ь”ичкертүү” белгилери. Интонация. Орфоэпия. Кыргыз тилинин орфоэпикалык эрежелери. Графика. Алфавит. Тамга. Кыргыз эли колдонгон жазуулар. Орфография. Кыргыз орфографиясынын негизги эрежелери. Фонетика, орфография . Фонетика, орфографиянын эрежелери. Орфография жана анын принциптери. Сөздөрдү бөлөк, бирге жана араларына дефис белгисин коюп жазуу. Сөздөрдүн баш тамгалар аркылуу жазылышы.

Грамматика жөнүндө жалпы түшүнүк. Грамматиканын түрлөрү. Грамматиканын бөлүмдөрү. Грамматикалык маани жана анын лексикалык мааниден айырмасы. Грамматикалык маанилердин типтери. Грамматикалык форма. Грамматикалык форманын түрлөрү. Грамматикалык категория. Морфема жөнүндө түшүнүк. Морфемалардын классификациясы. Морфемалардын функциясына карай бөлүнүшү. Уңгу жана анын мүнөздүү белгилери. Уңгунун структуралык классификациясы. Мүчө жана анын мүнөздүү белгилери. Мүчөлөрдүн функциясына карай бөлүнүшү. Сөз өзгөртүүчү мүчөлөр. Сөз жасоочу мүчөлөр. Форма жасоочу мүчөлөр. Сөздөрдүн морфемаланышы. Морфемаланыштын типтери. Жалпы түшүнүк. Негиз жана анын типтери. Туунду негиз жана түзүүчү негиз. Сөз жасоо тиби. Сөз жасоо жолдору.

Жөнөкөй сөздөр. Татаал сөздөр. Татаал сөздөрдүн өз ара бөтөнчөлүктөрү. Кош сөздөр. Кошмок сөздөр. Кыскартылган сөздөр. Кыскартылган сөздөр жана графикаклык кыскартуулар. Кыскартылган сөздөрдүн жасалыш жолдору. Кыскартылган сөздөрдүн жазылышы. Татаал сөздөрдүн өнүгүшүндө орус тилинин жагымдуу таасири. Сөз түркүмдөрү жана алардын мүнөздүү белгилери. Сөз түркүмдөрү. Аларды классификациялоонун принциптери. Зат атооч. Зат атоочтун жалпы мүнөздөмөсү. Энчилүү ат жана жалпы ат. Адамзаттык атоолор жана адамзаттык эмес атоолор. Жардамчы атоочтор. Сан категориясы. Сан категориясынын жекече маанилери жана алардын туюндурулушу. Көптүк мүчөсүз турган зат атоочтун сандык мааниси жөнүндө. Таандык категориясы. Таандык категориясынын туюндурлуш жолдору. Таандык мүчөлөрү. Жөндөмө категориясы. Зат атоочтун жасалышы.

Сын атооч. Сапаттык жана катыштык сын атоочтор. Сын атоочтун жасалышы. Сын атоочтун морфологиялык жол менен жасалышы. Зат атоочтон жасалган сын атоочтор.

Этиштен жасалган сын атоочтор. Сын атоочтун жасалышындагы. Синоним мүчөлөр. Сын атоочтун синтаксистик жол менен жасалышы. Сын атоочтун даражалары. Жай даража. Басаңдатма даража. Салыштырма даража. Күчөтмө даража. Сын атоостун заттанышы.

Сан атооч. Сан атоочтун негизги топтору. Эсептик сан. Иреттик сан. Жандама сан. Чамалама сан. Бөлчөк сан. Сан аточтордун түзүлүшүнө карай бөлүнүшү. Ат атооч. Ат атоочтун түрлөрү. Жактама ат атооч. Шилтема ат атооч. Сурама ат атооч. Аныктама ат атоочтор. Тангыч ат атоочтор. Белгисиз ат атоочтор.

Этиш этиштин жасалышы. Атоочтук уңгулуу татаал этиштер. Этиштик уңгулуу татаал этиштер. Кыймыл-аракеттин өтүш өзгөчөлүгүн билдирүүчү татаал этиштер. Кыймыл-аракеттин узакка созулушун билдирүүчү татаал этиштер. Кыймыл-аракеттин толук иштелгендигин билдирүүчу таал этиштер. Мамале категориясы. Өтмө жана өтпөс этиштер. Негизги мамиле. Өздүк мамиле. Туюк мамиле. Кош мамиле. Аркылуу мамиле. Ыңгай. Буйрук-каалоо ыңгай. Шартуу ыңгай.. Тилек ыңгай. Ниет ыңгай. Баяндагыч ыңгай.

Чак категориясы. Учур чак. Келер чак. Айкын келер чак. Арсар келер чак. Өткөн чак. Атоочтуктар. Өткөн чактык атоочтук. Келер чактык атоочтук. Учур чактык атоочтуктар. Функционалдык атоочтуктар. Чакчылдар. Чакчылдардын –а , -е, -й формасы. Чакчылдардын –ып, -ип, ип формасы. Чакчылдардын –ганча, -гыча формасы. Чакчылдардын –майын (ча) , -ганы формасы. Кымыл атоочтор.

Тактооч. Тактоотун маанисине карай бөлүнүшү. Бышыктагыч тактооч. Мезгил бышыктагыч тактооч. Орун бышыктагыч тактооч. Тактоочтун жасалышы. Тактоочтун тутумундагы калыптанып калган мүчөлөр. Тактоочтун даражалары. Табыш тууранды жана элестүү сөздөр. Табыш тууранды сөздөр. Табыш тууранды сөздөрдүн фонетикалык өзгөчөлүгү. Элестүү (образдуу) сөздөр. Сырдык сөздөр. Кызматчы сөздөр. Байламталар. Жандоочтор. Бөлүкчөлөр.

Сөз айкашы. Сүйлөмдүн баш жана айкындооч мүчөлөрү. Сүйлөм жана анын белгилери. Жөнөкөй сүйлөмдүн түрлөрү. Сүйлөмдүн бир оңчөй мүчөлөрү. Бир составдуу сүйлөмдөр. Сүйлөмгө мүчө боло албаган сүйлөмдөр. Обочолонгон түшүндүрмө мүчө. Татаал сүйлөм. Сөз маданияты жана стилистика. Фразеологизмдер. Пуктуация.

Иш кагаздардын тили.Иш кагаздар менен иштөөнү уюштуруу. Өздүк иш кагаздар.Расмий иш кагаздар. Акт. Буйрук. Келишим. Кызмат каттары.Сөздүктөр.

4. Көркөм окуу менен балдар адабияты

Адабий окуу сабагында окуутунун сынчыл ойлорум өстүрүү жана ал аркылуу компетенттүүлүккө үйрөтүү маселеси.

Адабий окуу сабактарында канткенде окуучулардын сынчыл ой жүргүтүсүн өстүрүп, адабий материалдар туурасында окуучулардын сынчыл мамилесин калыптандырабыз? Деген сууролорун коп эле угуга болот.Анткени бул жерде окуучу кканткенде адабий тексттерге сюжетке,андагы идеяларга карата “жок ,андай эмес ,мындай деп”каяша айтып”,сынчыл көз карашын билдирет? Дегендей маселе ”маселе жатат.

Сынчыл ойлом технологиясы “тиешелүү маселени, алдында турган нерсени ар тараптан карап, ак-карасын, өйдө-ылдыйын ,оң-солун бирдей талдап, каалыс баа берип”,материал жөнүндо терең ой жүгуртүп өздөштүрүу менен жүзөгө ашат.

Ал адабият сабагында буларды элестетет ,т.а түрдүү көрүнүштөрдү,окуяларды, болумуштарды окуп-үйрөнүү:ал аркылуу адамдардын образдарын аңдап түшунүү: адамдын көп кырдуу,көп сырдуу мүнөзүн талдап билүү :турмуштун ар жактуу карама –каршылыктарга бай жагдайларын чечмелей билүү:образдаргы же турмуштук көрүнүштөргө балдар өзүлөрүнүн сезим –туюмдары аркылуу жактырып же жактырбай,сүйүп же жерип,жекече мамилесин билдирүүгө үйрөнүү:оң каармандардын кумир көрүп, идеал тутуп,андан үлгү алып, алар аркылуу озүлөрүнүн досторуна ,классташтарына сын коз менен карай билүү : аңгеме-жомоктордун каармандарынын кылык жооруктарына карата эмоциалдык-психологиялык реакциясы,нравалык-этикалык баасы,педогогикалык-философиялык ой жугуртүусү калыптаныа,ала тургвнфн тарбиялык таасирин аныктоо ж.б. Ушундай комплекстүү иш-аракеттер гана окуучулардын адабиятты ар тараптан комплекстүү багыт бермекчи.

Ошондуктан,бутундөй окуу процессинде окуу китептериндеги адабий материалдарды репродуктивдүү түрдө озүндөй кайталап айтып машыгуу менен эмес ,сынчыл ойлом стратегиясынын негизинде өз коз карашын билдирүү менен чыгармачыл мамиле жасоо аркылуу тушунуүгө карата окуучуга багыт берүү, ал үчун шарттарды түзүү илимий методикалык жактан туура болот десек жанылышпайбыз.

Мындан сырткары ,сынчыл ойломдун бир катар стратегиялары:Инсерт,Венндин диаграммасы, блумдун таксономиясы жана кластер туурасынды сабактардын иштелмелеринде практикалын мисалдар турундө сунуш кылынды

Адабий окуу сабактарында ангеме жомоктук тексттерге гана эмес, таанытуучулук тарбия берүүчүлүк мүмкунчүлүгу кеңен турдүү тематикадагы тексттерге даа маани берилүүгө тийиш. Аңткени , тарбиялык максаты коюлбай сабак өтулбөйт. Ар кандай максатуу тандалган окуу текстти : мейли , илимий –популярдуу текст болобу , мейли , публицистикалык маанайдагы текст болобу, балага кандайдыр бир тарбия берүүгө багыталышы керек. Сабакта анын ошол тарбиялык максатты таасын ачылуусу зарыл.

Балага билим эле бербей, т.а, маалыматык гана билим берү менен чектелбей , максатуу билим берип , көркөм текст аркылуу баланын адабий-эстетикалык табитин өстүрүү , рухий дүйнөсүн байытуу , элдик тилди үйрөтүү, анын таанытучулук маани –маңызын ачууга көңүл буруу гана “Адабий окуу ”предметинини табиятына туура келет. Мугалимдин мына ушундай интерактивдик ыкмалары менен өтулон сабактарын бапйкаган айрым окуумуштуурал , методистер жалпы эле тарбия жаатында иштеген адамдар : “балдарга билим гана берип жатабыз , а тарбия берүү унутта калды ”деген дооматарды коюшуда

Албетте , бул дооматын чын жагы бар .Ал эмнеде? Ушул маселени чечмелеп көрөлүү .

Биринчиден, албетте, сабакта баланы окууту милдети менен бирге тарбиялоо жана жетилдирүү маселеси шайкеш келүүго тийиш.

Экинчиден, сабакта окуучунун жекече чоциалдык тажрыйба топтой билүү жөндөмүн , курчап турчап турган чөйрөдөгү көнүмүштөр менен окуяларага баа берип , коомдогу өз ордун таба билүү жөндөмүн калыпьандырууга тийиш.

Үчүнчүдөн, окуу материалджары бала жашап турган доордун , күндун , мезгилдин маселелерин камтуусу , ал аркылуу баланы социалдаштыруу маселеси да четте калбоосуу керек

Төртүнчүдөн**,** Сабакта коюлган максаттарды окуу милдеттери менен бирге турмушта колдоно билүү шарттарыда шайкеш келүүлөрү тийиш.(Мисалы : окуу тапшырмаларындагы талап кылынган абатуулук менен турмуштагы жалпы эле сабатттулукту салыштыруу, сабактагы өздөштүргөн кеп адеби менен турмуштагы адамдар ортосундагы мамиле адебин айкалыштыруу ж.б.)
Бул үчун "Даяр рецептер" дайыма эле окуу материалдарфы , же окуу тапшырмалары менен бирге бериле бербейт.

-Китепке (ыр, аңгеме, жомок , табышмак , макал – лакап) окуучуларга тарбия –талим берер, ойлонтор кызыктуу окучдан , тарыхый инсандардын, же ойлоп табуучулардын өмүрүнөн алынга тексттерден да киргизүү, алар аркылуу баланын маалыматуулугун гана эмес , инсандык сапаттарын өркүндотүү маселеси бирге жүрүсү пайдалуу;

-Тапшырмаларда проблемалуу суроолорду кою , интерактивдүү аңгемелешүүгө багыт берген сабактардын типтерин сунуш кылуу , алар аркылуу окуучулардын акыл-эс иш-аракеттерин жүргузугө басым коюу ж.б. камтылсада максатка ылайык келет .

Барпы Алыкуловдун балдар адабиятына кошкон салымы. Т.Сатылгановдун балдар адабиятындагы ээлеген орду. Алымкул Үсөнбаевдин балдарга арналган чыгармалары.
Кыргыз балдар адабияты жана анын өзгөчөлүгү. Элдик оозеки чыгармачылык-кыргыз балдар адабиятынын башаты. Балдар фольклору жана анын классификациясы.
Кыргыз балдар жомогунун түрлөрү. Акындар чыгармачылыгы жана балдар адабияты. Тоголок Молдонун балдарга арналган чыгармалары. Жеңижоктун балдар адабиятына кошкон салымы. Кыргыз балдар адабиятынын өнүгүшү. Кыргыз балдар адабиятынын өнүгүү этаптары. Советтик кыргыз балдар адабиятынын калыптаныш этаптары. (1920-1941). Касымалы Баялиновдун балдар адабиятындагы ээлеген орду. Аалы Токомбаев жана балдар адабияты. Жоомарт Бөкөнбаевдин балдар адабиятына кошкон салымы. Кусейин Эсенкожоев фантастикалык чыгарманын баштоочусу. Мукай Элебаев балдарга арналган чыгармалары. Мукай Элебаев балдарга арналган чыгармалары. Ж.Турусбековдун балдар адабиятындагы ээлеген орду. Согуш жылдарындагы жана андан кийинки кыргыз балдар адабияты. Алыкул Осмоновдун балдарга арналган ырлары. Ш.Бейшеналиевдин "Кычан" повести. Касымалы Жантөшев балдар адабиятындагы ээлеген орду. Райкан Шүкүрбеков балдар адабиятынын өкүлү. Аңгемелер.Манасчылар.Легендалар. Кыргыз эл жомоктору. Ч.Айтматов "Эрте келген турналар"

Гуманитардык-педагогикалык дисциплиналар
бирикмесинин отурумунда жактырылды.

Протокол №2
Бирикменин башчысы: _____А.Абдиматова

Ала-Бука кесиптик
колледжинин директору:
______Г.М.Кожобекова